

Sámuel ur még egy kétségbeesett kísérletet tett: Nézze kend, ez a veres vonal itt a Kétág dülő. Amelyik innen indul a szentgyörgyi utból. Ez végződik ebben a haloványkék martban. Onnét húzódik itt egy vágás. Most azt mondja meg kend, milyen széles lehet ez a vágás? — Kelemen erősen gondolkozni látszott — öt szekér, hat szekér széles?

Kelemen tündött egy kicsidég: Vágás, tekintetes ur? Nincs ott más se vágás, se irtás, de még egy tenyér tisztás nem sok, annyi sincsen, az egész lapos, olyan, mint a tenyerem.

Sámuel ur fogta, s úgy vágta oda a térképet, hogy Kelemen maga is majd hogy utána nem szédült: — Takarodjék! Ne lássam többet, akasztófára születtett zsvány. Az apja, a nagyapja, mind az udvarban élt, mind becsületes ember volt, s kend tolvaj farizeus, ahelyett, hogy megbálalta volna a kenyérét, egy életen keresztül lopott engem. Ne kerüljön többet a szemem elé, hogy sülyedne el, ahol áll. — S Kelemen elsuvadt, miután a tehetetlen föld nem mutatkozott hajlandóságosnak, hogy ekkora bűnöst fogadjon kebelébe.

Abbizon úgy történt, hogy egy százas felváltódott, bekerült az almáriom fiókba, ott aztán tartott, amíg el nem fogyott. Hamar elfogyott. Sokkal hamarabb, mint a hold. Jött, ment, lábatlankodott valaki, buszas, forint, annak is megadta az árát. Amire pedig kellett, arra régula volt, hogy ne legyen. Adóra például. — Jőjjön ide a német, ha akar valamit. Én nem adok. — Ezt mondá Sámuel ur.

S a német jött. Kora délután masirozott be, egy hadnaggyal az élén egy szakasz katona. Sámuel ur az ámbituson pipázott, olvasván Descartes: Metamorfosését, hogy elébe állt a császári tiszt s rettentő magyarsággal Egeresti urat kereste. Sámuel ur felett neki németül, felvilágosítván, hogy a keresett itt nem lakik, s Egeresti urról nem is volt szerencséje hallani soha életében. A tiszt erősíté, hogy ő ide lett utasítva s mutatta egy nagypecsétű iráson a nevet.

— Ez már én volnék — szóla csendes vérrrel a tekintetes ur, azzal visszaadá a levelet. — Tessék hát elolvasni — türelmetlenkedett a hadnagy, amire azt a választ kapta, hogy a tekintetes ur semmiféle hivatalos irást át nem vesz, fel nem bont, el nem olvas. A másik nyelt egyet, megnézte jól a Herr Gutbesitzert, de nem jött ki a sodrából. Feltépte a levelet s kiolvasá belőle, hogy miután nevezett ennyi és ennyi időn belül, ilyen és ilyen adó címén, ennyi és ennyi részes forintokat többszöri felszólítás dacára sem fizetett, a hatóság utasítatik rajta a summát pénzben avagy természetben behajtani.

Sámuel ur köszönte szépen a hadnagy szivességét. Végül is az elvesztette béketűrését:

— Ej, uram, ne tréfáljunk, nincs nekem arra időm. Fizet vagy nem fizet? Sámuel ur csendesen ráingatta a fejét: Nem. A német szalutált, haptáktól kiáltott, megmagyarázá legényeinek a teendőket és szétkergette őket. Négyen azok mindjárt a konyhának mentek s lett nemsokára nagy visitozás odabent. A tiszt pedig visszajött megtudakolni jövődöbéli kvartélyát. Sámuel ur felnyitatta a vendégszobát: tessék. A puccer félóra alatt berendezkedett ott szépen.

Este a tiszt megegyeszer felkeresé Sámuel urat, hogy gondoskodjék az ő tizenhárom legényének ellátásáról. — Az is benne vagyon az ordréban? — kérdé szeliden Sámuel ur. — Benne — felelt a tiszt és fakénnél hagyta. Ment a szobájába, elővette az Olmützből hozott cökmőjét és megvacsorázott a száraz krakkóiból, szigorú képpel. Aztán mikor már jóllakott, hát jött be Agnes, hozta a párolgó paprikást pifyókéval meg céklával, meg a pánkót, meg a karafina bort. A

hadnagy ur először vissza akarta küldeni az egészet, de aztán meggondolkozott. Hátha soká tart majd a hadiállapot. Jó lesz nem hagyni, hogy az ellenség kiéheztesse. — Másnap délután a tekintetes ur a kocsi-szin előtt állt, a béreslegény szénát hányt le az odorból, János a hámissztrángot pucolta, szidván erősen a németek szoknyakergető szentjeit, kik a csür végében lebzseltek a fehérnépek körül. A hadnagy arra ögyelgett. Nézte egy darabig, hogy gyártja Mária két sajtárba a tehénből a tejet, aztán, mikor a borju drót-szeges orrozójét meglátta, nem tudta megállni, hogy meg ne érdeklődjé Sámuel urtól annak mibenlétét. A tekintetes ur elmagyarázta nagy jóindulattal. Aztán mire vacsoraidő lett, Sámuel ur már annyira belemelegedett a vajköpülés helyes módjának fejtegetésébe, hogy kénytelen volt uri asztalához meghívni a tisztet. Katalin asszony pedig kiüzent, hogy vacsorázni nem jöhet, migrainje lévén. Azok ketten éjfélig elkvaterkáltak. Mikor aludni tértek, a tiszt egészen el volt érzékenyülve a harmadévi ürömlétől és melegen szorongatá a tekintetes ur kezét, miközben ismételtén kifejezte sajnálkozását afölött, hogy lenni és itt lenni kénytelen, de ha már ez így van, ha neki lennie kell, hát végtelenül örül, hogy épen itt kell lennie.

Attól kezdve aztán ott érkezett a német Sámuel ur asztalánál. Kati asszonnyal azonban nem lehetett találkozása. Két álló bétig ki sem lépett a szobájából. Akkor lehozatá utazóládáit a padlásról s azt mondta az urának, hogy vagy ő, vagy ezek. Fizesse ki Sámuel ur azt az adót, mert különben ő még ma indul Alfaluba az édes anyjához és addig vissza sem jön, míg ezek itt lesznek. Mit volt mit tenni, a tekintetes ur fizetett és a szöke morvának szomoruan bár, de mennie kellett. Azóta sem evett több töltött káposztát, meg disznókörmös bablevest.

A búcsuestén éjfél felé így szólt Sámuel ur: — Az a legjobb, fiatalember. Ha valakinek sem anyja, sem felesége, sem gyermeke, sem földje sincsen. Mert az asszony is, meg a gyerek is, meg a föld is a röghöz köti az embert. És a földhöz ragadt ember olyan, mint a tyuk: ahogy röpülni próbál, menten visszahull. És a sok gyerek olyan, mint az idei áldás: hogy lesz-e termés belőle jövőre, nem tudja az ember. Én már öreg ember vagyok. Én már valahogy csak eltengődöm azon a nyomon, amelyen idáig jöttem. Hanem ezen már tovább menni nem lehet, a következőknek már új csapást kell vágni, a következőknek már friss lapot kell kezdeni, valahogy másképp, valahol másutt. A hátralévő időm felett már végeztek a rendelések. Aztán, aki utánam jön, tegye be az ajtót.

(Folyt. köv.)

Csanády György.

SZONETT BÁNATOS SZIVVEL.

*Nekem az élet régen elveszett már
És bús árnyéka vagyok önmagamnak,
Enyém az őszök mérgét hordozó nyár
S szent emlékeim mind magamra hagynak.*

*Enyém már csak a könnyek szent malasztja,
Merengő órák, szenvedő napok,
A szívemet már bús enyészet lakja
S az évek nyomán bénán ballagok.*

*De még az éjjel siri csendjét szántva
Hozád indulnak szellők szárnyán szállva
A bú borától részeg dallamok.*

*S ha szíved öröm szigetére szállnak
— (Vig kedve áll ott csóknak, muzsikának.)
Kacagásba fullad a szavok.*

Palasovszky Béla.